



A sokszínűség karaktere

Tizenöt évvel ezelőtt, 1960-ban, egy évvel a szabadtéri játékok felújítása után új színfolttal gazdagodott Szeged nyári művészeti programja. Mai szemmel nézve, szerény keretek között nyílt meg akkor, első ízben a Szegedi Nyári Tárlat, mely elsősorban a Dél-Alföld képzőművészeinek találkozója volt. A kiállító művészekről, a tárlaton látható alkotásokról kis formátumú, szerény kivitelű katalógus tájékoztatott. De a létrehozókban; alkotóművészekben, a képzőművészeti kultúra fölött bábkodókban már akkor, az első kiállítás idején ott munkált egy nagyobb cél, egy nemes gondolat: évenként visszatérő, rangos képzőművészeti eseménnyé, a kortárs magyar művészet seregszemléjévé kell fejleszteni a Szegedi Nyári Tárlatot. Másfél évtized

múltán valóban jelentős eredményekről számolhatunk be. Közel 500 magyar képzőművész, több ezer alkotása került az elmúlt tizenöt évben a szegedi képtár falaira, termeibe. A hajdani katalógusokat lapozgatva a kiállítók között felfedezhetjük a magyar képzőművészeti élet legjellegesebb képviselőinek neveit, akik alkotásaikkal rangot adtak ennek a szegedi tárlatnak. Olyan neveket találkozhattunk, mint a festő *Barcsay Jenő*, *Bernáth Aurél*, *Domanovszky Endre*; a szobrász *Kisfaludy Stróbl Zsigmond*, *Borsos Miklós*, *Pátzay Pál*, *Mikus Sándor*, *Somogyi József*, *Varga Imre*; a grafikus *Hincz Gyula*, *Reich Károly*, *Kass János*, *Würtz Adám*. De nem titkolható jelentős eredménye a nyári tárlatoknak, hogy jó néhány, ma már nemzetközi hírű, érett alkotóművész itt lépett először nyilvánosság elé, ez a tárlat volt művész pályájának starthelye.

Az utóbbi évek során megsza- porodott kiállítások csoportjában a Szegedi Nyári Tárlat nem egy a sok közül, hanem sajátos és különös helyet vívott ki magának képzőművészeti életünkben. A szakosító kiállítások — például a miskolci grafikai biennálé, a pécsi kisplasztikai biennálé, a szombathelyi textilibiennálé stb. — mellett alig maradt olyan jelentős országos tárlat, melyen egymás mellett sorakoznak fel a különböző műfajban született művek: festmények, grafikák, szobrok, iparművészeti alkotások. A Szegedi Nyári Tárlatok keresztszertét adják a kortárs magyar képzőművészet derék hadának, munkájának. Tájékoztatnak az éppen aktuális eseményekről, a problémákról, felmutatják az eredményeket. Művészi produktumok reprezentálják az alkotók világnézetét, gondolkodásukat, szakmai felkészültségüket, formai-stiláris utkeresésüket, a fiatalok kísérletező kedvének eredményeit. Ezek mellett szocialista kultúránk gazdagodott ezzel a kiállítással, közművelődési missziója is óriási, hiszen évente, mint a Szegedi Ünnepi Hetek egyik legjelentősebb rendezvényét, több mint tízezer tekint meg.

A nyári tárlat országos megmozdulást, pezsgő életet vált ki a szakma körében is. Különösen azóta, amikor a helyi alkotók felsorakozása mellett megtalálhatjuk az ország más-tájjain élő és dolgozó képzőművészeket. Velük lett igazi, nagy erőpróba, minden nyári szegedi demonstráció. Sokan és sokszor vitatkoztak már a szegedi nyári kiállítás karakteréről, profilját meghatározó, jellemző tulajdonságokról,



Az elmúlt másfél évtized bebizonyította, hogy tematikai és műfaji sokféleségből is kialakulhat sajátos karakter, egyéni profil. Hiszen éppen ez a sokszínűség, ez a változatosság rajzolja meg a nyári tárlat legjellegesebb, legkarakterisztikusabb vonásait. Ez a dramatizált fogalmazás, ez a sokszínű előadásmód kapcsolja más műfajú ikertestvérehez, a Szegedi Szabadtéri Játékok sokszínű színházi programjához, mely éppen sokféle, magas művészi színvonalú műsorával képviseli népszínház-jellegét. Ugyanakkor azt is el kell mondani, hogy a leginkább meghatározó, legjellegesebb alkotásokat felsorakoztató ága a tárlatok sorának a magyar művészet legnemesebb realista hagyományait, és emberközponthú gondolkodását tükrözi. Az alföldi festészet paraszti motívumai egyre inkább urbánus színekkel gazdagodnak. A valóságnak ez a tükörképe igazodik a nagyvárosi élet nyújtotta intellektuálisabb élmény- és gondolatvilághoz, a változó-alakuló tájhoz, a rohamléptekkel fejlődő élethez, a társadalmi mozgások alakulásához. A nyári tárlat híven tükrözi művelődésünk, művészeti életünk dinamizmusát, összetett mozgásait is. Ezért rátekinthetünk ezen a kiállításon differenciált társadalmunk minden rétege a művészet, élményt adó, gazdagító forrásvidékére. Többek között ezért lehet ez a tárlat nem pusztán az évenkénti kiállításnak — passzív szállásadója, vendéglátó gazdája, hanem aktív tényezője, mely ihlető és alkotásra sarkalló erő a művészeknek embergazdagító, gondolatokra sarkalló, feltöltő akkumulátor a közönségnek.

A jubileumok, az évfordulók, mindig számadásra készítenek. A mostani, XV. Szegedi Nyári Tárlat is jó alkalom a visszatekin- tésre éppúgy, mint a feladatok számbavételére, és a holnapi tendenciák kijelölésére. Tény, hogy az utóbbi években a magyar képzőművészeti élet fejlődésének egyik leglátványosabb és legjelentősebb eredménye a vidéki művészeti központok megerősödése, önálló- sodása, a vidéki tárlatok, kiállítá- sok színvonalának egészséges fejlődése, országos hatása, és meghatározó jellege. Ebben a sorban élen áll Szeged és a nyári

tárlat. Mindezt köszönhetjük a szegedi képzőművészek egyre ma- gasabb szintű művészi alkotó- munkájának, az új mecénások felelősségteljes tevékenységének, és a művészszerető közönség érdeklődő bizalmának. A szerény kezdetektől immár jelentős be- mutatónak fejlődött a nyári tárlat, melyet a nemes hagyományok patinája is hitelesít, melynek ha- társai az ország más részein is érződnek. Növekedett vonzóköre, erősödött hatósugara, folyamato- san emelkedik az átlagszínvonal. Természetesen nem volt törés- mentes ez a felfelé ívelő tenden- cia. Voltak és vannak problémák, megoldásra váró kérdések. Ma- gunkat csapnánk be, ringatnánk illúziókban, ha ezekről nem ven- nénk tudomást. Valóban hiányoz- nak ezekről az országos seregszemlékről az utóbbi években képzőművészetiünk legrangosabb művészei. A legelső vonal, a leg- jelentősebb művek nélkülözése már többször érezte fékező ha- tását, az igazi értékrend megál- lapítását. Ezeknek a művészek- nek megnyerése, szereplésük nagy lendítőerőt rejt, nagy nye- reséget jelentene alkotásaik be- mutatása a városnak, a szakmá- nak és a közönségnek egyaránt.

A sokszínűség a szegedi tárlat karakterévé nemesedett, ez ta- gadhatatlan. Éppen ezért kár vol- na a jövőben ezt a sok vihart, próbált, de életképes konstrukci- ót megváltoztatni, leszűkíteni akár tematikailag, akár műfajilag. Viszont ezen a konstrukción be- lől előre kell lépni. Minden év- ben magasabbra emelni a szín- vonalat, szigorúbb mércével mér- ni. Az eredmény már az idei tárlat- on megmutatkozik, ahol a kevesebb alkotás áttekinthetővé teszi a tárlatot. Ezt a szigorítást a jövőben is folytatni lehet. Az az elképzelés is felvetődött már, hogy ritkítani kellene a tárlatot, és csak kétévenként kerülne sor erre az országos seregszemlére. A szegedi és a dél-alföldi képző- művészeknek egyik legjelentő- sebb országos szereplése és egy- úttal megméretési lehetősége a nyári tárlat. Kár volna ezt az egyszeri alkalmat elszalasztani, így is túlságosan sok az itteni képzőművészek helyi kiállítása.

Összegzésül elmondhatjuk, hogy az elmúlt másfél évtized alatt a Szegedi Nyári Tárlat je- lentős országos kiállítással fejlő- dött. Méltó párja, más műfajban, azonos célokért harcoló ikertestvé- re, az idén tizenhatodik évad- jában járó szabadtéri játékoknak. Szocialista kultúránk kitörölhe- tetlen része, képzőművészeti éle- tünk jelentős eseménye, mely olyan közművelődési lehetősége- ket rejt, melyet kevés, hasonló rendezvény. Mit kívánhatunk a jubileumon alkotóknak, szerve- zőknek és a közönségnek? A jö- vőben is folyamatos fejlődést, minden évben jobb tárlatot, ma- gasabb szintű műalkotásokat, még több látogatót.

TANDI LAJOS

Ma, vasárnap délben nyílik meg a XV. Szegedi Nyári Tárlat. A tárlat anyagából válogattuk az e heti magazin kép- sorát. A reprodukciókat Hernádi Oszkár készítette.

Katona Judit

Önarckép

Ötven kiló vagyok. Törékeny. Az arcom tiszta és szabályos csak sötét szemem ajtaja leng, melyen szabadon ki-be jártok.

Van ki besurran, rámkiált, esetlik-botlik harmatba, kőbe, öklöt ráz felém, ki szeret s végül belép egy friss redőbe.

Játékos

Tavak mélyén üveggyöngy, szilánkokra tört üveggöngy. Fehér üveg, koppanó puha arcon kis folyó.

Kibukó, felszáradó két cipőre koppanó, kibuggyanó vízgöngy tört üveggöngy, tiszta gyöngy.

Sarokba tolt rémület fiam. Könnye gyöngyüveg, barna-bánat, zöld-öröm, ráfuvintok s eltöröm.



Palotás József



Zombori László



Pató Róza

Vizparton

Anya gyermekével

Öreg munkás